

Don Carlo - foto
Michel Vanden
Eeckhoudt

zeer nauw samenwerk. Ik ga nu een zevental jaar creatief om met de techniek. Ik wil geen vernieuwing brengen, ik vind dat niet interessant. Ik wil de techniek ten dienste stellen van de wensen van de équipe. Ik wil geen gratuite stunts uithalen. Daarom is het decor van *Così Fan Tutti* voor mij zo belangrijk. Hoe ingewikkeld dat ook is, het publiek ziet niets van de techniek. Als men de techniek ziet of als ze overweldigd, vind ik dat gênant. Bij *Così* ziet men alleen een doek dat voorbyschuift. Het is een oude theaterdroom om zo iets te realiseren. Men zoekt er al 150 jaar op. Van 1950 af heeft men wel doeken in rechte lijn over het toneel zien schuiven, maar de kromme buiging was nog nooit gelukt voor een doek dat 180 meter lang was. Herrmann kwam me vinden met die idee van dat schuivend doek en zei: ik heb het vroeger al geprobeerd maar het is mij nog nooit gelukt. Dat was een extra-uitdaging. Ik ben beginnen tekenen, samen met Junkers. Met hem heb ik het technisch systeem ontworpen. Het is een echte uitvinding. Wanneer je 26 meter doek op de scène ziet, zijn er nog 154 meter achter de scène verstopt. Daarbij is het doek elf meter hoog. We hebben geopteerd voor één motor met een directe, mechanische verbinding naar de andere kant. Eerst wilde ik een doek van 12 meter hoog. Dat wordt nergens gemaakt. We hebben stalen laten maken bij een Italiaanse firma, maar dat wilde niet lukken. Ik heb dan een doek van tien meter hoogte laten weven op bestaande weefgetouwen, maar die toestellen kunnen slechts tot een lengte van 150 meter weven. Dus

moest ik de machines laten versterken om tot 180 meter te geraken. Ten slotte heb ik het doek toch één keer moeten doorsnijden, omdat we in tijdnood raakten. Ik moest al een deel van het doek monteren terwijl de Italiaanse schilders nog bezig waren. Het laatste deel is gelukkig erg donker, dus daar konden we in snijden zonder dat later iemand de naad zag. Het was een heel avontuur, want ik wil het niet eens hebben over die eeuwige vliegtuigstakingen in Italië."

Dat prachtige doek is dus in Rome geschilderd?

"Ja. Nog weinig kunstenaars in Europa kunnen zulke doeken maken. Drie of vier. De drie beste schilders bevinden zich in Rome, hun zonen hebben niet diezelfde kwaliteit. Gelukkig ken ik nu toch een reeks jonge schilders die dat ambacht willen leren, zodat de traditie en de kunde verzekerd zullen blijven."

Een nieuwe scène

Waarom moet de scène van de Munt aangepast worden?

"Het is een kwestie van efficiëntie. Het kost ons te veel tijd om met deze machinerie alles op punt te stellen. We hernemen *La Clemenza di Tito*, en de voorbereiding ervan neemt te veel tijd in beslag. Er komt een muur van tien meter aan te pas, zonder één verticale lijn. We moeten het doek dus op een groot raam spannen. Daar kruipt veel te veel tijd in. Met een betere uitrusting kunnen we zoiets vlugger doen en kunnen we ons concentreren op belangrijke dingen."

De nieuwe scène zal niet gecompliceerd zijn?

"Neen. Er zullen vijf bruggen zijn, maar de techniek blijft in de geest van het theater uit de negentiende eeuw. We zullen nog over wagens (chariots) beschikken zodat de decors van links of rechts kunnen worden opgeschoven. Dat is een effect dat nog vaak door regisseurs gevraagd wordt en dat met liften niet meer mogelijk is. Het gaat bij ons om een huwelijk tussen het verleden en de jongste technische snufjes. De machinisten zullen minder fysieke inspanning moeten leveren en ook minder gevaar lopen."

Dat nieuwe concept is gegroeid uit de ervaring met de verschillende regisseurs?

"Precies."

Maar wanneer de scenografie verandert, zal de nieuwe scène die evolutie kunnen opvangen?

"Zeer groot kunnen de wijzigingen niet zijn: een helikopter die langs het dak op de scène landt, zal wel altijd tot de onmogelijkheden blijven behoren.

De evolutie zal afhangen van de evolutie van regisseurs zoals Herrmann, en ik hoop dat hij nog vaak bij ons komt werken. We moeten hen kunnen blijven dienen, in de nobelste betekenis van dat woord."

Maar de ruimte zelf beperkt en bepaalt de mogelijkheden?

"Vanzelfsprekend. Maar ik hou van de scène-à-l'italienne. Hier is de afstand tussen de toeschouwer en de scène maximaal vijf-à-zevenentwintig meter: dat is ideaal. De Metropolitan in New York of de nieuwe La Bastille-opera in Parijs zijn reuzezalen. Dat levert een heel andere wisselwerking op."

De mogelijkheden van de Munt-scène laten niet toe in repertoire te spelen, d.w.z. elke avond een ander stuk zoals in Duitsland?

"Neen, maar ik vind dat bij een theatermaken van hoge kwaliteit het uitgesloten is op die Duitse methode te werken. De zaal laat het niet toe maar ik ben er ook radikaal tegen. Het publiek is aan een bepaalde vorm van perfectie gewend geraakt langs b.v. de film om. Dat kan men in een schouwburg nooit bereiken als men voortdurend opbouwt en afbreekt. Het repertoiretheater is gedoemd om te verdwijnen. De enige andere oplossing is op meer dan één plaats te spelen."

Toen u hier aanbelandde heeft u ook de belichting moeten aanvullen?

"Natuurlijk. Elk theater waar ik ooit gewerkt heb, mag me dankbaar zijn omdat ik altijd veel materiaal heb aangekocht. Ik wil over alle mogelijke apparaten beschikken omdat licht zo belangrijk is. De belichter moet echt kunnen maken waar hij aan denkt. Ik mag hem niet blokkeren. Een belichter bestaat nog niet zo lang in Frankrijk of Duitsland. Engeland daarentegen, heeft altijd een lighting designer gehad. In de Munt heb ik aan de bestaande belichting materiaal uit de filmstudio toegevoegd. Ik moest lampen "à chimie" hebben, want die zijn nu erg in de mode."

Dat daglicht heeft of had wel een nadeel: je zag altijd eerst een helle flits.

"De apparaten zijn nu geperfectioneerd. We beschikken nu over luiken die de lamp afsluiten. Ze worden van op afstand bediend en ze kunnen op een fractie van een seconde openklappen, een effect dat Chéreau bij *Lucio Silla* gebruikt heeft."

Geraakt u nooit vermoeid van al die gekke eisen van de regisseurs en de decorateurs?

"Nooit. Als het gefundeerd is, wil ik aan alles meedoen. Dan ben ik tot alles bereid..."

Pol Arias en Johan Thielemans